

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sectio I. De nomine, & aliis ad Pœnitentiam spectantibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

DISPUTATIO OCTOGESIMA
QUARTA.

De Pœnitentiâ.

A Questione octogesima quarta tertia partis de Pœnitentiâ agit Doctor Angelicus usque ad nonagesimam, ubi Sancti ejus conatus morte interveniente impediti sunt, magnoq; Orbis damno tantum lumen extinctum, quod fulgentissimis suis radiis mundum illustravit, relictisq; a se monumentis perpetuò illustrabit.

SECTIO PRIMA.

De nomine & aliis ad Pœnitentiam spectantibus.

I.
Pœnitentia est quartum ordine doctrinae Sacramentum.

uartum ordine doctrinae inter Sacramenta locum obtinet Pœnitentia, tum quia Concilium Florentinum in decreto Eugenii IV. ad Armenos illam quartum Sacramentum nominat, & Trident. sessione decima-quarta quarto loco de eâ tractat, tum etiam quia licet quandoque ad Sacramentum Eucharistiae, imo & Confirmationis præmitti debeat pœnitentia, per se tamen loquendo hoc non requiritur; unde, ut supra vidimus, pueris olim statim post Baptismum dabatur Confirmatio & Eucharistia. In Baptismo itaque primò producitur vita spiritualis, Confirmatione roboratur, nutritur Eucharistia, Pœnitentiâ demum, ubi opus fuerit, reparatur. Quare Sacerdos in sua ordinatione prius consecrandi, tum absolvendi potestatem accipit.

II.
Quid nomine Pœnitentia denotetur.

Circa nomen Pœnitentiae S. Augustinus libro de verâ & falsâ Pœnitentiâ cap. decimo nono, Sanctus Isidorus libro tertio Etymologiarum, cap. ultimo, & alii Patres, quos Theologi omnes sequuntur, *Pœnitere* idem esse volunt, ac pœnam tenere, quod dolorem de peccatis præteritis, & quandam pro iis multam ea admittentibus impostam significat juxta illud Christi Mathæi undecimo: *In cilicio & cinere pœnitentiam egissent*, & Job cap. ultimo: *Ago pœnitentiam in favilla & cinere*, & per Prophetam Joël cap. 2. dicit Deus: *Convertimini ad me in toto corde vestro, in jejuniis, & fletu, & planctu*: quæ omnia Pœnitentiæ nomine dolorem, luctum, & pœnam importari apertè innuunt.

III.
Hac pœnitentia accipitur, imo

Hæc tamen vox illo modo explicata delicatis nostri temporis hæreticis non sapit, ad ipsum Pœnitentiæ nomen nausent, cæli semitam nondum etis ac vepribus, sed rosis stratum clamitant,

R. P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. II.

omnia mollia ac suavia auditoribus instillant, & ut acutè Pater Edmundus Campianus ratione 5. *quantum hareticis nostri temporis displicent.* *Omni cubito pulvillus assuunt.* Pœnitentiam itaque aliud nihil esse volunt, quàm resipiscentiam, & melioris vitæ propositum, quibus hæc in parte; ut in aliis multis facem prætulit Erasmus ob græcum vocabulum *μολόγια* seu *μολογία*, quod hunc sensum præ se ferre videtur, unde Lutherus apud Bellarminum libro primo de Pœnitentiâ, cap. septimo, Erasmus citans, ait in Epistolâ ad Vicarium sui ordinis se studio eruditissimorum hominum tandem didicisse Pœnitentiam, non dolorem de vitâ præteritâ, sed amorem novæ significare, & hoc nomen nihil habere amarum, nihil acerbum, sed omnia grata ac dulcissima.

Præterea in sermone de Pœnitentiâ ait: *Si quis peccatorum suorum gravitatem, damnum, sceditatem, multitudinem ponderans tristitiam ac dolorem in se excitet ob æternæ vitæ amissionem, &c. hunc esse hypocritam, & talem tristitiam magis peccatorem facere; tandem hujusmodi asserit indignè absolvi. Quem ejus articulum cum damnasset Leo decimus, is in libro contra bullam, quam vocat Antichristi, sic respondet: Meus certe est ille articulus, & Christianissimus, quem mihi impunerabilibus Papis & papistis non sinam extorqueri.*

At quàm parum rationi consonum sit ex solâ nominis etymologiâ velle contra Doctores omnes, tum sacros, tum profanos sensum hujus vocis ita restringere quis non videat; eam enim pro dolore & pœnâ usurpat Scriptura, ut ostensum est, usurpant Patres, ut declarat Bellarminus citatus, Suarez Tomo quarto in tertiam partem, disp. primâ, Vasquez ibidem quest. 84. articulo primo, dubio primo, Coninck disp. 1. de Pœnitentiâ, dubio primo, apud quos etiam videri poterunt Authores profani, qui hoc sensu Pœnitentiam accipiunt: unus nobis sufficiat Alfonso, qui in Epigrammate de occasione & Pœnitentiâ sic scribit:

*Sum Dea qua facti, non facti, exigo pœnam
Nempe ut pœniteat: sic Metanaa vocor.*

Sf 2

In

VI.
Sacramentum & virtus Pœnitentiæ in quibusdam differunt.

In quibusdam conveniunt Sacramentum & virtus Pœnitentiæ, in quibusdam differunt: in primis conveniunt in nomine, quod utrique commune est, deinde in ratione medicinæ vel utilis, vel necessariæ ad peccata in adultis delenda, quâ de causâ dicitur *secunda post naufragium tabula*; prima enim tabula est Baptismus, tertia autem tabula non est necessaria; quantumcumque enim homo postea labatur, præsto tamen semper est hæc tabula, quam homo sæpius arripere potest, & illius ope è fluctibus emergere. Conveniunt præterea quod utrumque habeat peccatum tanquam materiam circa quam versetur.

VII.
Quo pacto virtus & Sacramentum Pœnitentiæ differant ex parte subjecti.

Differunt verò primò ex parte subjecti; esto enim & virtus & Sacramentum Pœnitentiæ, ut in homine exerceatur, requirat ut sit adultus, in hoc tamen differunt, quòd actus virtutis Pœnitentiæ, in quovis peccati actualis capace reperiiri possit, Sacramentum verò Pœnitentiæ ulterius requirit ut homo sit baptizatus, tum quia Baptismus est janua Sacramentorum, tum quia sola peccata post Baptismum commissa, sunt verè materia Sacramenti Pœnitentiæ, cum alia per se non sint subjecta clavibus, & Ecclesia de iis quæ foris sunt non judicet, ut ex Concilio Tridentino sessione decimâ quartâ, cap. primo & secundo ostendimus in tractatu de Sacramentis in genere. Differunt præterea quòd virtus Pœnitentiæ antiquitate multum superet Pœnitentiæ Sacramentum; hoc enim à Christo in lege tantum gratiæ institutum est; tunc enim primò hominibus collata est potestas peccata remittendi: at verò Pœnitentiæ virtus in lege naturæ adeoque semper fuit, quâ proinde primus parens in ipso mundi exordio usus est, & exinde semper ad hæc usque tempora in Ecclesiâ apud fideles permanfit.

SECTIO SECUNDA.

Sine in Lege novâ propriè dictum Pœnitentiæ Sacramentum.

I.
Novatiani & Montanista olim Sacramentum Pœnitentiæ negabant.

MONTANISTÆ olim & Novatiani, teste Sancto Hieronymo, & Sancto Augustino, illo de Scriptoribus Ecclesiasticis in Novat. & libro secundo contra Vigilantium, cap. secundo, hoc libro de hæresibus, numero trigésimo octavo, Pœnitentiæ Sacramentum negabant: unde Sanctus Hieronymus loco proximè citato: *Montanus, inquit, & Novatus contendunt non posse renovari per Pœnitentiæ eos, quæ crucifixerunt sibi et Filium Dei, & ostentui habuerunt.* Horum verò errorem dudum confutârunt Sanctissimi hi Doctores, & hoc eorum effatum, hæreticum esse dogma ostenderunt.

II.
Hoc Pœnitentiæ Sacramentum, non ab Apostolis, aut ab Ecclesiâ, sed à Christo ipso est institutum.

Hoc porrò Sacramentum non ab Apostolis, ut quidam perperam sinxerunt nec ab Ecclesiâ, sed à Christo ipso fuit institutum, ut communis semper tenuit Doctorum omnium sententia, nec ullus Orthodoxorum dissentit, definitumque est à Concilio Tridentino, tum sess. septimâ, canone primo, ubi hoc de omnibus novæ legis Sacramentis docet, tum sess. decimâ quartâ, capite primo, & canone primo, & sexto, ubi peculiariter agit de Sacramento Pœnitentiæ.

III.
Certum de Fide est dari in Ecclesiâ Sacramentum.

Dari ergo in Ecclesiâ Catholicâ verum & propriè dictum Pœnitentiæ Sacramentum veritas est fide certa, & definita tum in Concilio Florentino in decreto Eugenii quarti ad Armenos,

tum Tridentino sess. decimâ quartâ, canone primo & secundo, Patrèsque omnes affirmant, tum Græci, tum Latini, qui videri poterunt in Bellarmino libro primo de Pœnitentiâ, capite decimo, qui hoc toties tamque claris verbis asserunt, ut aliud effugium hæreticis nostris hæc in re relictum non sit, quàm ut eorum autoritatem negent: unde Calvinus non semel gravissimè in Patres invchiur, quòd Pœnitentiæ appellent secundam post naufragium tabulam.

Luculentum ad hoc probandum testimonium habemus Joannis vigésimo, ubi Christus Apostolis ait: *Quorum remisistis peccata remittuntur eis, & quorum retinueritis retenta sunt;* quibus verbis non potestatem prædicandi Evangelii, ut hæretici affirmant, sed vim remittendi peccata contulit Christus Discipulis; id enim hæc verba significant: sic enim quando Christus, Matthæi 9. Paralitico dixit: *Remittuntur tibi peccata tua,* non prædicabat ei per verba ista Evangelium, sed peccata remisit, alioquin non fuisset scandalizati Pharisei, & alii ea audientes.

Jam autem Pœnitentiæ, seu potestatem remittendi peccata esse verum Sacramentum probatur: Sacramentum enim, ut diximus dum de Sacramentis in genere, *Est res vel ceremonia facta sensibilis ad gratiam, tum significandam, tum causandam stabiliter instituta.* Hæc autem competunt nostræ Pœnitentiæ, in quâ & signum sensibile intervenit, nempe Confessio cum verbali absolutione, & gratiæ causatio, cum Christus ei peccatorum remissionem promiserit, & consequenter collationem gratiæ; pro hoc enim statu peccata sine infusione gratiæ non tolluntur.

Contrarium, uti dictum est, asserunt hæretici, primò Novatiani, qui omnem omnino; homines post Baptismum lapsos à peccatis absolventi potestatem Ecclesiæ demebant, soli que Deo reservabant: deinde nostri temporis Novatores qui tamen varii sunt; aliqui enim Pœnitentiæ nihil aliud esse dicunt quàm annunciationem Evangelii, quod tamen jam satis rejectum est, & licet concederetur, adhuc si gratiam conferret, esset Sacramentum, cum annunciare hominibus Evangelium aliquid externum sit. Alii Pœnitentiæ distingui nolunt à Baptismo, quod tamen & apertè est contra Patres omnes; Sanctus enim Hieronymus libro 1. contra Pelagianos; *Redimatur, inquit, sanguine Salvatoris aut in domo Baptismatis, aut in Pœnitentiâ, que imitatur Baptismatis gratiam:* Sanctus Cyprianus sermone de ablutione pedum sic loquitur: *Post Baptismum, qui sui reverentiæ non patitur iterari, aliud lavacrum proceasti, &c.* Idem, ut alios omittam, docet Sanctus Augustinus Epistolâ 180. ad Honoratum inter alia his verbis: *Si ministri adsunt, alii baptizantur, alii reconciliantur, nulli dominici corporis communionem fraudantur.* Deinde non possent Sacerdotes retinere peccata hominum baptizatorum, cum tamen universalem iis potestatem concesserit Christus, & remittendi & retinendi quorumvis peccata. Præterea nimia esset hominibus facta peccandi licentia, si quantumvis multa committant & gravia peccata statim per Baptismum jam antea susceptum remitterentur.

Quæres: A quo absolvatur homo per Sacramentum Pœnitentiæ? ut omittam hæreticos, varii sunt etiam inter Catholicos dicendi modi. Hugo Victorinus libro primo de Sacramentis, quæst. decimâ quartâ, capite octavo: Richardus etiam de Sancto Victore in libro de potestate ligandi atque

IV.
Dati Sacramentum Pœnitentiæ clavè ex facris Litteris ostenditur.

V.
Ostenditur Pœnitentiæ, de qua hic loquimur, esse verè & propriè dictum Sacramentum.

VI.
Non eodem modo hæretici negant Pœnitentiæ esse Sacramentum.

VII.
Quidnam sit à quo homines absolvantur per Sacramentum Pœnitentiæ.